

प्रश्न १. (अ) योग्य पर्याय निवड (कोणतेही आठ)

(04)

- १) संधाल, पारधी, जयंतिया, नागा आहेत-----
(भारतातील आदिवासी, भारतीय भाषा, भारतीय कापड)
- २) राज्यांमध्ये ----- साक्षरतेचे प्रमाण सर्वाधिक आहे.
(केरळ, महाराष्ट्र, हरियाणा)
- ३) धार्मिक मूलतत्त्ववादातून -----निर्माण होते.
(सांप्रदायिकता, राष्ट्रवाद, वर्णद्वेष)
- ४) जातिव्यवस्था हा -----स्तरीकरणाचा प्रकार आहे.
(राजकीय, आर्थिक, सामाजिक)
- ५) ----- हे ग्रामीण स्तरावरील प्रमुख आहे.
(जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्रामपंचायत राज)
- ६) आंध्र प्रदेशापासून ----- हे वेगळेराज्य तयार झाले आहे.
(छत्तीसगढ़, तेलंगाना, हैदराबाद)
- ७) डॉ. आंबेडकरांनी १९२७ मध्ये मनुस्मृतीचे प्रतिकात्मक दहन करून ----- नष्ट केले.
(बालविवाह, अस्पृश्यता, बालकामगार)
- ८) ----- हयांनी सती प्रथेला विरोध केला.
(राजा राम मोहन रॉय, महात्मा फुले, सरदार वल्लभभाई पटेल)
- ९) ----- व्हिटॅमिन कमतरतेमुळे अंधत्व येऊ शकते.
(ए, बी १२, डी ३)
- १०) स्त्रियांविरुद्धचा हुंडाबळी हा एक -----प्रकार आहे.
(सामाजिक, लैंगिक, घरगुती)

प्रश्न १. (ब) सत्य की असत्य ते सांगा. (कोणतेही सात)

(06)

१. छेडछाड करणे ही महिलांवरील एक सामाजिक हिंसेचा प्रकार आहे.
२. भारतातील राज्ये बहुधा भाषेच्या आधारावरच तयार होतात.
३. गर्भधारणेदरम्यान ग्लुकोमा हा आजार निदान केला जातो.
४. सांप्रदायिकताही धर्मनिरपेक्षतेला विरोध करते.
५. राजकीय पक्षांचे अस्तित्व ही लोकशाही देशाची आवश्यक गरज नाही.
६. भारतीय राज्यघटनेने एकल नागरिकत्व दिले आहे.
७. मोहम्मद पैगंबर यांनी इस्लामची स्थापना केली.

८. हिंदू धर्मात पाच वर्ण आहेत.

९. २६ नोव्हेंबर हा दिवस संविधान दिन म्हणून साजरा केला जातो

१०. भारतात महिलांचा १००% राजकीय सहभाग आहे.

प्रश्न २. भारतीय संस्कृतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये लिहा.

(१५)

किंवा

प्रश्न २. स्त्रियांवरील हिंसेची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न ३. जात ही संकल्पना स्पष्ट करून भारतातील जातिव्यवस्थेमुळे कोणत्या असमानता निर्माण होतात, स्पष्ट करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न ३. प्रादेशिकतेच्या समस्येची चर्चा करा.

प्रश्न ४. भारतीय संविधानात नमूद केलेल्या मूलभूत कर्तव्यांवर भाष्य करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न ४. भारतातील राजकीय पक्षांचे वैशिष्ट्य लिहा.

प्रश्न ५. भारतातील ग्रामीण स्थानिक स्वराज्यावर तपशीलवार टीप लिहा.

(१५)

किंवा

प्रश्न ५. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) :-

अ) भारतीय आदिवासीसमाजाची वैशिष्ट्ये

ब) संसदीय प्रणाली

क) राजकारणातील भ्रष्टाचार

ड) वैदिक काळातील स्त्रियांची स्थिती

इ) भारतातील भाषिक संघर्ष